

VI. Miscellanea

1. PIERWSZY ZJAZD PROFESORÓW I DOCENTÓW PRAWA PUBLICZNEGO W POZNANIU

Z inicjatywy naczelnego redaktora „Ruchu Prawniczego”, rektora A. Peretiatkowicza, odbył się w dniach 6—8 kwietnia 1936 r. w Poznaniu Pierwszy Zjazd polskich profesorów i docentów prawa publicznego: państwowego, administracyjnego i międzynarodowego. Na zjazd przybyli prez. Bukowiecki, prof. Hilarowicz i doc. Berezowski z Warszawy, prof. Rostworowski, Estreicher i Sarna z Krakowa, prof. Ehrlich oraz docenci Bigo i Zimmermann ze Lwowa, prof. Komarnicki, Sukiennicki i doc. Mycielski z Wilna, prof. Deryng i doc. Klonowiecki z Lublina, prof. Kasznica, Winiański, Wojciechowski, Znamierowski i doc. Jedlicki z Poznania. Pozatem w charakterze gości brali udział: Prof. Ohanowicz, Stelmachowski, Sułkowski, Taylor i Zaleski.

Przewodniczył prof. Rostworowski. Przedmiotem obrad była sprawa nauczania prawa publicznego na uniwersytetach. Tej kwestji były poświęcone trzy referaty. Prof. Komarnicki i Estreicher mówili na temat „Nauczanie prawa publicznego w uniwersytetach polskich i reformy pożądane”, prof. Ehrlich przedstawił „Metody nauki i nauczania w Europie i Ameryce”. Po referatach odbyła się obszerna dyskusja z udziałem niemal wszystkich uczestników Zjazdu. W wymianie zdań i doświadczeń dała się odczuć potrzeba szeregu zmian w obecnej organizacji studjów prawniczych, którą nógół uważano za dobrą i wytrzymałą porównanie z systemami innych kulturalnie przodujących państw. W tym zakresie nie powzięto żadnych uchwał.

W części drugiej Zjazdu prof. Peretiatkowicz mówił o „Organizacji Polskiego Instytutu Prawa Publicznego”. Po krótkiej dyskusji Instytut powołano do życia. Głównym ośrodkiem jego działalności będą zjazdy co 2 lata. Prezesem został prof. Rostworowski, wiceprezesami prof. Wasiutyński, Ehrlich i Komarnicki, sekretarzem generalnym prof. Peretiatkowicz. Następnny zjazd odbędzie się w r. 1938 i będzie obradował nad dwoma tematami: 1. Metody naukowe w prawie publicznem i 2. Państwo totalne i liberalne.

Pełne sprawozdanie ze Zjazdu będzie wydane jesienią r. b. jako tom I Rocznika Polskiego Instytutu Prawa Publicznego i zostanie rozesłane wszystkim członkom Instytutu.

2. XIV ZJAZD MŁODYCH PRAWNIKÓW W WILNIE

W dniach od 21 do 23 maja br. odbył się we Wilnie Zjazd delegatów zrzeszeń młodych prawników R. P., skupionych w Związku Zrzeszeń Młodych Prawników R. P. z siedzibą w Warszawie. — Do Związku należą zrzeszenia asesorów i aplikantów: sądowych, adwokackich i notarialnych, oraz zrzeszenia prawników, zatrudnionych w administracji. Zrzeszeń jest obecnie około 20. Na zjazd przybyło przeszło 200 młodych prawników, z czego z samej Warszawy około 40.

Obrazy poprzedzone zostały nabożeństwem w Ostrej Bramie oraz złożeniem wieńca na Rossie.

Otwarcia zjazdu w auli Uniwersytetu Stefana Batoiego dokonał prezes Rady Naczelnej Z. Z. M. Prawn. Tadeusz Żenczykowski, w obecności przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości, Min. W. R. i O. P. i reprezentantów miejscowych władz.

Tego samego wieczora delegaci byli gościnnie podejmowani przez wojewodę wileńskiego, p. Bocińskiego.

Następny dzień poświęcony był obradom w komisjach. Komisji było pięć, a mianowicie: 1. Komisja główna, 2. Komisja aplikacji adwokackiej, 3. Komisja sądowa i Prokuratorji Generalnej, 4. Komisja aplikacji notarialnej, 5. Komisja organizacyjna.

Najwięcej zaciekawienia budziła Komisja Główna, w której omawiano zagadnienia: 1. reformy studjów uniwersyteckich, 2. przygotowania praktycznego po odbytych studjach.

Podstawą dyskusji w sprawie reformy studjów prawniczych był projekt, opracowany przez specjalną komisję, wybraną przez Radę Naczelną wyłącznie z pośród młodych prawników warszawskich. Projekt wydrukowała Rada Naczelna w broszurce (39 stron) i rozesała poszczególnym zrzeszeniom na dwa tygodnie przed zjazdem.

Proponowane w tymże projekcie zmiany studjów prawniczych idą bardzo daleko tak co do środków jak i co do zasad. Motywem zmian jest twierdzenie, że dzisiejszy poziom studjów prawniczych jest niesłychanie niski, gdyż młodzież prawnicza otrzymuje na studjach jedynie bardzo wąskie podstawy teoretyczne, a nie jest wogóle praktycznie przygotowana do wykonywania zawodu. Dalszym motywem jest chęć ograniczenia dopływu prawników do adwokatury i sądownictwa i skierowanie ich do administracji. Zmierza się do tego przez:

1. podział studjów na niższe i wyższe. Niższe, ogólne dla wszystkich prawników, trwałyby trzy lata i miałyby dawać „ogólną kulturę prawniczą”. — Wyższe, dwuletnie, rozpadałyby się na trzy sekcje: cywilistyczną, kryminologiczną i administracyjną;

2. zmianę programu, polegającą na poważnym zredukowaniu przedmiotów historycznych a wprowadzeniu w ich miejsce nauk pomocniczych o charakterze ogólnym, oraz na rozbudowaniu nauki prawniczej obowiązującego;

3. reformę środków dydaktycznych przez: a) ograniczenie wykładu poszczególnej dyscypliny do zagadnień, interesujących prawnika, b) wprowadzenie obowiązkowych ćwiczeń praktycznych i pozostawienie jako nieobowiązkowych seminarjów teoretycznych, c) wprowadzenie obok egzaminu ustnego, egzaminu pisemnego i kolokwów, d) wprowadzenie obowiązkowych praktyk wakacyjnych, e) utworzenie poradni prawnych (klinik doświadczalnych), w którychby studenci udzielali porad ubogiej ludności za minimalną zapłatą (0,50 zł — 1 zł).

Dyskusja, która rozwinęła się nad projektem, wykazała poważne różnice zapatrywań między projektodawcami a delegatami środowisk prowincjonalnych, w szczególności zaś delegatami środowiska poznańskiego. Zarzucano, że niesłuszna jest przesłanka, jakoby wydziały prawne były ażylem nieuctwa i lenistwa i produkowały jedynie dyletantów, że specjalizacja studjów w kierunku cywilistycznym, kryminologicznym i administracyjnym, rozpoczęta po 3 roku studjów, jest niezyciowa i niecelowa i wreszcie — co najważniejsze — że nie rozumie się istoty studjów uniwersyteckich i z Uniwersytetu chce się stworzyć przedewszystkiem praktyczną szkołę praktyków.

Zgłoszono dużo pozytywnych poprawek. Rada Naczelna jednak zgłosiła wniosek o głosowanie nad projektem en bloc, sprzeciwiając się przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia dla uwzględnienia zgłoszonych poprawek. W głosowaniu projekt przyjęło większość głosów.

Przy omawianiu przygotowania w czasie aplikacyj wzgl. praktyki administracyjnej, zgłoszono szereg dezyderatów, zmierzających do zapewnienia należytego przygotowania zawodowego — przez odpowiednie zorganizowanie seminarjów dla aplikantów, obowiązkową aplikację sądową dla aplikantów adwokackich i notarialnych oraz dobór innych środków, zmierzających do sprawdzenia kwalifikacyj i dokonania selekcji. Sprawę opracowania szczegółowych programów dla prawników różnych dziedzin poruczono komisji, która ma być powołana przez Radę Naczelną. W skład tej komisji mają wejść przedstawiciele wszystkich zrzeseń.

W innych komisjach omawiano rzeczy zawodowe, żywo obchodzące poszczególne grupy młodych prawników.

Z uwagi na to, że uchwały były rozliczne i dotyczyły szczegółowych zagadnień, ograniczam się do przedstawienia najważniejszych.

W komisji organizacyjnej postanowiono utworzyć w czasie najbliższym spółdzielnię wydawniczą.

W komisji aplikacji adwokackiej powzięto uchwałę, zlecającą Radzie Naczelnej podjęcie starań celem zapewnienia w adwokaturze żywiłowi polskiemu należnego mu przodującego miejsca.

Wszystkie uchwały zostały później przedstawione na plenarzem zebraniu, które je przyjęło.

Nakoniec nie mogę pominąć niezwykle serdecznego przyjęcia gości przez kolegów wileńskich, którzy na każdym kroku otaczali nas troskliwą opieką i umożliwili nam poznanie się wzajemne przez urządzenie wieczorku towarzyskiego z tańcami, wspólnego obiadu oraz wycieczek do Werek i Trok.

Żegnając Wilno, szczerze wiwatowaliśmy na jego cześć.

Mgr. L. Gliszczyński.

3. KONFERENCJA W SPRAWIE METODY NAUCZANIA PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Staraniem i z inicjatywy Polskiego Instytutu Prawa Administracyjnego odbędzie się w lipcu rb. w Warszawie konferencja profesorów, docentów i asystentów prawa administracyjnego i nauk pokrewnych, poświęcona metodzie nauczania prawa administracyjnego i stosunkowi tegoż do nauk zbliżonych. Na konferencję tę zostały już zgłoszone referaty następujące:

- 1- Prezesa Polskiego Instytutu Prawa administracyjnego prof. dra. Tadeusza Hilarowicza: Metoda nauczania prawa administracyjnego na wydziałach prawno-ekonomicznych szkół akademickich typu uniwersyteckiego a potrzeby praktyki administracyjnej; metoda prowadzenia seminarjów i ćwiczeń z prawa administracyjnego;
2. prof. Uniw. J. K. we Lwowie dra Tadeusza Bigo: Rola prawa administracyjnego w studjach uniwersyteckich;
3. Prof. W. W. P. dra Władysława Maliniaka: 0 potrzebie specyficznej metody nauczania prawa publicznego;
4. doc. Uniw. Jagiell. dra Jerzego Stefana Langroda: Rola prawa administracyjnego w studjach uniwersyteckich;
- doc. Uniw. Lubelskiego dra Wita Klonowieckiego: Nauczanie prawa administracyjnego a przygotowanie do praktyki rządu;
6. Doc. W. W. P. i Uniwersytetu Lwowskiego dra Władysława Namysłowskiego: Stosunek prawa administracyjnego i konstytucyjnego do prawa międzynarodowego w wykładach akademickich;
8. Prof. W. W. P. dra Leona Władysława Biegeleisena: Metoda prowadzenia seminarjów i ćwiczeń na wydziałach prawno-ekonomicznych;
9. Prof. Uniw. lubelskiego dra Ignacego Czumy: Stosunek prawa administracyjnego do prawa konstytucyjnego i skarbowego w wykładach

dach akademickich; 10. Doc. Uniw. Jagiell. dra Szczęsnego Wilhelma Wachholza: Celowość i sposób nauczania prawa administracyjnego w szkołach specjalnych, pośrednich między szkołą średnią i wyższą; 11. Starszego asystenta W. W. P. dr. Marjana Dąbrowskiego: Rola asystentów przy katedrach prawa administracyjnego; 12. Starszego asystenta adw. Józefa Litwina: O metodzie omawiania wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego na Seminarjach. W toku jest pozyskiwanie referatów dalszych. Konferencja ta niewątpliwie przyczyni się do pożytecznej wymiany myśli, nie tylko dla celów ściśle naukowych, ale i dla tak ważnej sprawy należytego przygotowywania kandydatów do służby w administracji publicznej.

4. II MIĘDZYNAR. KONGRES PRAWA PORÓWNAWCZEGO

Międzynarodowa Akademia Prawa Porównawczego w Hadze urządza w czasie od 26 lipca do 1 sierpnia 1937 drugi międzynarodowy kongres, zorganizowany w taki sam sposób, jak odbyty w roku 1932. W każdym państwie utworzono komitety narodowe, których zadaniem jest przygotowanie referatów specjalnych na tematy kongresowe, których jest 55, ze wszystkich dziedzin prawa. Referaty specjalne nadesłane ze wszystkich państw na dany temat zostaną przydzielone referentowi generalnemu danego tematu, który na ich podstawie wygotuje i przedstawi na kongresie referat generalny. Referaty specjalne powinny być gotowe do dnia 1 lipca 1936 i powinny obejmować około 5 000 słów. Na czele Komitetu polskiego stoi prezydent Komisji Kodyfikacyjnej Bolesław Pohorecki, informacyj co do tematów kongresu i referatów specjalnych udzielają: w Warszawie doc. Dr. Jan Wasilkowski, ul. Koszykowa 17, we Lwowie prof. Dr. Roman Longchamps, ul. Karpińskiego 11, w Krakowie prof. Dr. Władysław Wolter, Salwator, Gontyna 5, w Poznaniu prof. Dr. Józef Sułkowski, Patrona Jackowskiego 21, w Wilnie doc. Dr. Andrzej Myciel-ski, ul. Ofiarna 2, w Lublinie prof. Dr. Antoni Deryng, Uniwersytet.

Tematy kongresu są następujące:

Sekcja I (ogólna).

A. *Historja Prawa*: 1. Teorja rzymska odpowiedzialności kontraktowej; 2. Teorja nadużycia prawa w nauce romanistycznej; 3. Pojęcie słusznej oceny i teorja nadmiernego pokrzywdzenia (początki, historja porównawcza); 4. Wzajemny wpływ prawa rzymskiego i anglosaskiego.

B. *Prawo kościelne*: 1. Idee socjalne w kodeksie prawa kanicznego; 2. Skutki prawne zaręczyn według kodeksu prawa kanicznego i innych praw nowożytnych.

C. *Etnologia prawnicza*: 1. Wspólność rodzinna u Indoeuropejczyków; 2. Początki i rozwój własności kolektywnej; 3. Formy małżeństwa u Indoeuropejczyków; 4. Folklor prawniczy.

D. *Prawo wschodnie*: 1. Nauka prawa wschodniego w ruchu naukowym na Zachodzie; 2. Określenie stref zastosowania i wpływu praw wschodnich; 3. Wpływ systemów prawnych zachodnich (kodeksów, ustaw i orzecznictwa) na systemy prawne wschodnie; 4. Wpływ prawa rzymskiego na prawo muzułmańskie; 5. Odpowiedzialność cywilna i karna w prawie muzułmańskim.

E. *Filozofia prawa*: 1. Teoria prawa: 1) istota państwa, 2. udzielność, 3. istota (essence) prawa: a) dla socjologa, b) dla publicyisty, c) dla praktyka, d) dla prawnika; 2. Obowiązek prawny (prawa bierne. Teoria przedmiotowa: Puntschart, Duguit, Lundstedt. Teoria podmiotowa: C. K. Allen); 3. Współczesne tendencje w prawie publicznem i prywatnem (prawo międzynarodowe, skarbowe, handlowe, państwowe, spadkowe, administracyjne i t. d.).

F. *Organizacja pracy prawniczej i zagadnienia dydaktyczne* : 1. Pojęcie (przedmiot i cel) prawa porównawczego w różnych krajach; 2. Metody nauczania prawa; 3. Badania porównawcze nad słownikiem prawniczym.

Sekcja II.

A. *Prawo cywilne*: 1. Ogólny rzut oka na tendencje teorii kontraktowej; 2. Odpowiedzialność za szkodę, zrządzoną przez rzeczy; 3. Środki stosowane w interesie dłużników w następstwie kryzysu ekonomicznego, co do wykonania ich zobowiązań (z wyjątkiem procedury handlowej); 4. Rozwiązanie małżeństw zarówno wyznaniowych jak cywilnych przed trybunałami cywilnymi; 5. Główne zasady spadkobrania; 6. Umowa wydawnicza; 7. Nadużycia, dokonywane za pośrednictwem prasy, radja, kina i t. d. i środki zapobiegawcze.

B. *Prawo procesowe cywilne*: 1. Nauka porównawcza o dowodach.

Sekcja III.

A. *Prawo handlowe i morskie*: 1. Wpływ wahań wartości pieniądza na stosunki prawne o charakterze międzynarodowym; 2. Współczesne tendencje w prawie spółek akcyjnych, o ile chodzi: a) o ochronę mniejszości, b) o prawa przyznane w spółce różnym

rodzajom tytułów, c) o zniesienie kapitału akcyjnego, d) o odpowiedzialność akcjonariuszów za błędy popełnione w zarządzie przez administratorów, na skutek namowy ze strony akcjonariuszy; 3. Przemiana postępowania upadłościowego i zapobiegawczego pod wpływem kryzysu ekonomicznego; 4. Rozbiór krytyczny Konwencji Brukselskich z 25 sierpnia 1924 i z 10 kwietnia 1926 w dziedzinie prawa morskiego; 5. Wpływ ekonomji kierowanej na instytucje prawa prywatnego.

B. *Ustawodawstwo przemysłowe:* 1. Sposoby ustalenia warunków pracy (stosunki prawne między pracodawcami a pracownikami, umowa o pracę, układy zbiorowe, arbitraż, władze pracy itd.).

Sekcja IV.

A. Prawo publiczne: 1. Idea korporacji w organizacji państwa współczesnego; 2. Równowaga między władzą ustawodawczą a władzą wykonawczą; 3. Stosunki o charakterze konstytucyjnym i administracyjnym pomiędzy państwem macierzystym i a) terytorjami zamorskimi, które są jego częściami składowymi, b) mandatami i protektoratami; 4. Kontrola władzy centralnej nad działalnością: a) władz miejscowych, b) zakładów publicznych; 5. Odpowiedzialność organów publicznych; 6. Ochrona prawna zabytków historycznych.

B. Prawo karne i procedura karna: 1. Stosunki pomiędzy sankcją cywilną i sankcją karną; 2. Stosunki pomiędzy sędziami zawodowymi a przysięgłymi lub ławnikami; 3. Organizacja i zakres działania prokuratury; 4. Organizacja poprawienia moralnego i rehabilitacji socjalnej przestępców; 5. Utrzymanie czy porzuconie reguły „nulla poena sine lege”; 6. Pojęcie i skutki recydywy.

Sekcja V.

1. Zbiory źródeł (La documentation) w prawie międzynarodowym publicznym; 2. Jednostka jako podmiot prawa międzynarodowego publicznego; 3. Różne sposoby rozwiązania problemu wielokrotnego obywatelstwa w prawie anglo-amerykańskim i europejskim; 4. Stanowisko międzynarodowe spółek o celu zarobkowym; 5. Immunitety jurysdykcyjne państw obcych zaangażowanych w transakcjach prywatno-prawnych; 6. Stosowanie konwencji międzynarodowych przez prawo państwowe; 7. Stanowisko instytucji międzynarodowych prawa publicznego w prawie państwowym; 8. Nauka porównawcza o dowodach dopuszczalnych przed trybunałami międzynarodowymi.

5. III. ZJAZD PRAWNIKÓW POLSKICH W KATOWICACH

Pismo Okólne Nr. 3.

I. Zgodnie z treścią Pisma Okólnego z dnia 14 stycznia 1936, upłynął termin składania referatów indywidualnych na III Zjazd Prawników Polskich w dziewięciu czynnych i terytorjalnie wyodrębnionych ośrodkach administracyjno-wykonawczych i informacyjnych Zjazdu Katowickiego (Wydział Wykonawczy Warsz. Komit. Współpr., Miejscowy Kom. Org. w Katowicach, Podkomitety Wykonawcze w Gdyni, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi Poznaniu i Wilnie). Uwzględniając z wielu stron zgłaszane życzenia, przedłużamy rzeczony termin składania we wskazanych ośrodkach (adresy niżej) referatów indywidualnych do dnia 1 czerwca 1936, jako w terminie *ostatecznym*.

II. W dniu 1 czerwca 1936 Biura miejscowe w dziewięciu wskazanych ośrodkach rozpoczną przyjmowanie zapisów na Zjazd i wydawanie właściwych kart uczestnictwa.

III. W porozumieniu z miejscowym Komitetem Organizacyjnym w Katowicach i w uwzględnieniu warunków ekonomicznych chwili bieżącej, — ogólnych i szczególnych w sferach prawnictwa, skasowaliśmy organizowanie bankietu zjazdowego i usunęliśmy potrzebę przywożenia strojów wieczorowych (frak, smoking). Bankiet zastąpią przyjęcia rautowe o charakterze wizytowym (strój — czarna, a nawet tylko ciemna marynarka) oraz przedstawienie teatralne również związane ze strojem tylko wizytowym.

IV. Ustalony już w szczegółach program III Zjazdu przewiduje, *jako dzień otwarcia Zjazdu, zamiast pierwotnie projektowanego 4 listopada, dzień 5 listopada (czwartek)*, a mianowicie: Nabożeństwo w godzinach rannych i Otwarcie III Zjazdu o godz. 15-tej. W dniach 6 i 7 listopada (piątek, sobota) kontynuować będziemy i zamkniemy właściwe prace zjazdowe w Katowicach, a w dniu 8 listopada (niedziela) nastąpi zakończenie III Zjazdu i pożegnanie uczestników w Krakowie.

V. Pracując w wyjątkowo trudnych — organizacyjnie i finansowo — warunkach, ośrodki administracyjno-wykonawcze i informacyjne Organizacji Zjazdów Prawników Polskich uczyniły wszystko, co było w ich mocy, aby III Zjazd Prawników Polskich pod względem technicznym jaknajsprawniej przygotować. Natomiast merytoryczne powodzenie III Zjazdu zależeć już będzie nie od organizatorów, lecz od samych uczestników Zjazdu. Nawet ci uczest-

nicy Zjazdu, którym warunki nie pozwolą wziąć udziału w Zjeździe Katowickim osobiście, mogą celowo przyczynić się do jego powodzenia przez składanie referatów indywidualnych. Składkę Zjazdową obniżyliśmy do minimalnej wysokości *dziesięciu* złotych; uprawnia ona do otrzymania, już bez żadnych kosztów dodatkowych, zarówno odznaki pamiątkowej uczestnika III Z. P. P., jak i „Pamiętnika III Zjazdu”.

Adresy biurowe ośrodków administracyjno-wykonawczych i informacyjnych III Zjazdu Prawników Polskich:

1. Wydz. Wyk. W. K. W. (Terytorjum apel. warsz.) — Biuro Główne, Warszawa, Sąd Najwyższy, pi. Krasińskich 5.
2. Miejscowy Kom. Org. III Zjazdu Prawników Polskich w Katowicach — Katowice, Sąd Apelacyjny, na ręce Prezesa Dr. A. Frendla lub adw. Dr. Fel. Bocheńskiego, ul. Kościuszki 46.
3. Miejsc. Podkom. Wyk. w Gdyni — Sąd Okręgowy, na ręce Prezesa Sądu J. Parczewskiego lub asesora J. Grzymały-Siedleckiego.
4. Miejsc. Podkom. Wykon. w Krakowie — na ręce prof. Dr. St. Gołąba lub Dr. Jana Reguły, Uniw. Jag., Wydz. Prawa.
5. Miejscy. Podkom. Wyk. w Lublinie — na ręce adw. W. Salkowskiego, ul. Krak. Przedm. 41.
6. Miejsc. Podkom. Wyk. we Lwowie — na ręce Dr. L. Dworzaka, Sędziego Sądu Apel. ul. Kruszyńska 7.
7. Miejsc. Podkom. Wyk. w Łodzi — Sąd Okręgowy, na ręce Wiceprezesa Sądu Okr., St. Świderskiego.
8. Miejsc. Podkom. Wyk. w Poznaniu — na ręce prof. Dr. A. Peretiatkowicza lub mag. praw Marji Zakrzewskiej-Bilskiej. Zamek, pokój Nr. 9.
9. Miejsc. Podkom. Wyk. w Wilnie — na ręce Sędziego L. Sumoroka, pisarza hipotecznego, ul. Ofiarna 2.

Pismo Okólne Nr. 4.

I. W związku z zapowiedzią w Piśmie Okólnem Nr. 3 komunikujemy *modus procedenti* przy zgłaszaniu uczestnictwa w III Zjeździe Prawników Polskich.

Od dnia 1 czerwca 1936 r. ośrodki administracyjno-wykonawcze i informacyjne, których adresy wskazaliśmy w Piśmie Okólnem Nr. 3, dysponować będą odpowiednią liczbą blankietów „Kart-Deklaracyj” uczestnictwa. Część „Kart-Deklaracyj” odnośne ośrodki

kierownicze dostarczą skolei podległym sobie Delegaturom okręgowym. W ten sposób w każdym liczniejszym skupieniu prawniczym znajdzie się organ informacyjny, uprawniony do dostarczania drukobankietu „Karty-Deklaracji”, którą — po wypełnieniu i podpisaniu w *dwóch egzemplarzach* — należy wraz z kwotą 10 zł (dziesięć) złożyć lub wysłać do właściwego terytorjalnie ośrodka administracyjno-wykonawczego (patrz wykaz i adresy w Piśmie Okólnym Nr. 3). Właściwy środek administracyjno-wykonawczy wydaje lub przesyła przyszłemu uczestnikowi Zjazdu podpisaną przez sekretariat Ośrodka *Kartę uczestnictwa*, odłączony od niej należyście uprzednio wypełniony przez uczestnika kupon informacyjny, drugi zaś pełny egzemplarz „Deklaracji uczestnictwa”, wraz z wyżej wskazanym pierwszym kuponem, przesyła do kartoteki ogólnej III Zjazdu, prowadzonej przez Biuro Główne Stałej Delegacji w Warszawie, Pl. Krasińskich 5. Przed wysłaniem rzezonej „Deklaracji uczestnictwa” wraz z wskazanym kuponem informacyjnym, dany Ośrodek administracyjno-wykonawczy odnotowuje wszystkie informacje, zawarte w przesłanej „Karcie-Deklaracji” w specjalnym wykazie osobowym, który pozostaje w aktach odnośnego Ośrodka. Ośrodek Centralny w Warszawie — Wydział Wykonawczy Warszawskiego Komitetu Współpracy — przesyłać będzie kupony informacyjne, odłączone od „Karty uczestnictwa” przez odnośne Ośrodki administracyjno-wykonawcze miejscowemu Komitetowi Organizacyjnemu w Katowicach, jak również wykazy osobowe uczestnictwa ze wszystkich dziewięciu Ośrodków administracyjno-wykonawczych, sporządzane stopniowo — w ogólnym porządku alfabetycznym — na podstawie oryginałów „Deklaracyj uczestnictwa”, gromadzonych w kartotece ogólnej Biura Głównego w Warszawie.

Dla uproszczenia zbędnej korespondencji, Ośrodek administracyjno-wykonawczy Katowicki (Miejscowy Komitet Organizacyjny), przesyłając do kartoteki ogólnej III Zjazdu odnośną „Deklarację uczestnictwa” ze swego obszaru, wyżej wskazany kupon informacyjny, odłączony od wydanej danemu uczestnikowi „Karty uczestnictwa”, zachowuje w swych aktach.

Zapisy na Zjazd Katowicki będą ostatecznie zamknięte w dn. 1 listopada 1936 r., w celu jednak umożliwienia Komitetowi Wykonawczemu III Z. P. P. (p. Reg. Wewn. § 5) należyście wczesnego zorientowania się co do liczby przyszłych uczestników Zjazdu oraz wysokości zależnego głównie od liczby wpłaconych składek, funduszu zjazdowego, — już dzisiaj zwracamy się do Szan. Kolegów przy-

szych uczestników, zarówno do tych, którzy w obradach Zjazdu zamierzają wziąć udział bezpośredni, jak i do tych, którzy pośrednio tylko są w stanie poprzeć usiłowania organizatorów przez wpisanie się na listę i wpłacenie składki, o zgłoszenie swego udziału w Zjeździe we właściwym ośrodku administracyjno-wykonawczym, ewent. w ośrodku informacyjnym odnośnej Delegatury — jak najrychlej.

II. Termin składania referatów indywidualnych upłynął. Wobec jednak gotowości poszczególnych P. P. sprawozdawców i współsprawozdawców sekcyjnych do uwzględniania danych referatów — w miarę możliwości — i po terminie czerwcowym, Biuro Główne Stałej Delegacji kontynuuje przesyłanie referatów indywidualnych rzeczonym sprawozdawcom i współsprawozdawcom, których listę ogłaszamy poniżej.

III. III Zjazd Prawników Polskich organizujemy *viribus unitis* wszystkich dzielnic, wszystkich zawodów i wszystkich czynnych pokoleń prawniczych polskich. Liczyć pragniemy i liczyć powinniśmy przede wszystkim — na własne siły. To też od *ogółu* prawnictwa polskiego oczekujemy obecnie poparcia. Zapisujcie się, Szan. Koleżdy, na odnośne listy uczestników III Z. P. P., nie zwlekając. Zjazd Katowicki niech będzie pomyślnym probierzem poczucia łączności w prawnictwie polskim.

Lista sprawozdawców i współsprawozdawców sekcyjnych III Zjazdu Prawników Polskich:!

1. Sekcja Prawa Państwowego. — Zagadnienie 1: Prof. Dr. Maciej Starzewski (Kraków), Doc. Dr. Cezary Berezowski (Warszawa); Zagadnienie 2: Prof. Dr. Antoni Deryng (Lublin), Prof. Dr. Władysław Maliniak (Warszawa).

2. Sekcja Prawa Administracyjnego — Zagadnienie 1: Dyr. Dr. Roman Hausner (Warszawa), Prof. Dr. Tadeusz Bigo (Lwów); Zagadnienie 2: Adw. Stefan Urbanowicz (Warszawa), Red. Ludwik Krajewski (Warszawa).

3. Sekcja Prawa Karnego — Zagadnienie 1: Prof. Bronisław Wróblewski (Wilno), Sędzia S. N. Seweryn Walfisz (Warszawa); Zagadnienie 2: Adw. Marjan Niedzielski (Warszawa), Prok. S. N. K. Łada-Bieńkowski (Warszawa).

4. Sekcja Prawa Prywatnego — Zagadnienie 1: Adw. Dr. Zygmunt Nagórski (Warszawa), Sędzia S. A. Dr. Zygmunt Hahn (Lwów); Zagadnienie 2: Prof. Dr. Jan Gwiazdomorski (Kraków) Doc. Dr. Jan Wasilkowski (Warszawa); Zagadnienie 3: Adw. Dr. Alfred Kielski (Warszawa), Dyr. Witold Kuczewski (Warszawa).

6. PIŚMIENICTWO PRAWNICZE SŁOWIAŃSKIE (POLONICA)

„*Právník*” (Praga) w zeszytcie 3-cim i 4-tym r. b. daje przegląd treści „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” rocz. 16 nr. 1 i Przeglądu Prawa i Administracji r. LXI nr. 1. — „*Právny Obzor*” (Bratislava) zamieszcza w zesz. 2—7 z r. b. przegląd następujących czasopism polskich: Gazeta Sądowa Warszawska Nr. 1—7; Wileński Przegląd Prawniczy Nr. 2—3; Prawo Nr. 1—7; Czasopismo Sędziowskie Nr. 1. — „*Národnosti Obzor*” (Praga) w zeszytcie z r. b. zamieścił recenzję książki K. Kierskiego p. t. „Massaryk a Polska” oraz dr. M. Bohrera „Czechosłowacja współczesna”. O książkach tych recenzent wyraża się bardzo pochlebnie. Podkreśla w recenzji o książce p. Kierskiego, że autorowi udało się w zupełności wykazać zgodnie z rzeczywistością, iż stosunek Massaryka do Polski zawsze był tylko pozytywny. Również recenzent bardzo chwali obiektywizm p. Bohrera w przedstawianiu obecnego stanu i rozwoju Czechosłowacji. W tymże zeszytcie podano krótkie streszczenie odczytu dr. V. Cejahana o historycznym rozwoju sprawy ukraińskiej w Polsce. Tamże dział przeglądu politycznego przynosi krótkie sprawozdanie z ostatniego zjazdu Polskiego Związku Zachodniego oraz omawia ciężką sytuację, wprost rozpaczliwą, polskiej mniejszości w Niemczech, w którą godzą ustawy III Rzeszy, w szczególności prawo o dziedzicznej zagrodzie chłopskiej i przymusowe obozy pracy, kuźnie germanizacji Polaków. Pomieszczono w tymże dziale — przeglądu politycznego — również omówienie położenia mniejszości ukraińskiej, białoruskiej i niemieckiej w Polsce. Pokrótcie omówiono przemówienie posła Mudryja w Sejmie jako reprezentanta polityki ukraińskiej; skutki tego przemówienia, widzi sprawozdawca nawet w złagodzeniu wyroków na zabójców min. Pierackiego, dopatrując się w tem wyników nowego kursu polityki rządowej wobec Ukraińców. Z kroniki życia mniejszości białoruskiej dowiadujemy się, że według źródeł białoruskich, że Białorusinów ma być w Polsce 2 500 tysięcy, tymczasem polskie źródła obliczają ich tylko na 1 500 tysięcy. Omawiając położenie niemieckiej mniejszości w Polsce, sprawozdawca pisze o rozwiązaniu niemieckich organizacji, które uprawiały wrogą i nielegalną działalność wobec państwa polskiego.

„*Soudcovské Listy*” (Praga) dają w 4 i 5 przegląd następujących czasopism polskich: „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” z. 1 i 2 oraz Głosu Sądownictwa Nr. 3 i 4, dłużej omawiając referat redakcyjny „W Sejmie o wymiarze sprawiedliwości” oraz podają krótkie sprawozdania za r. ub. z działalności Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów R. P.

7. TOWARZYSTWO PRAWA MIĘDZYKARODOWEKO POLSKI ODDZIAŁ W WARSZAWIE

Sprawozdanie.

W dniu 13 maja 1936 r. pod przewodnictwem Wicemin. Sprawiedliwości S. Sieczkowskiego odbyło się w siedzibie Towarzystwa Prawniczego w Warszawie posiedzenie Polskiego Oddziału Towarzystwa Prawa Międzynarodowego (International Law Association). Zgodnie z przedstawionym przez Sekretarza Oddziału sprawozdaniem, Oddział ten, założony w r. 1923 liczy obecnie 62 członków.

Staraniem Oddziału Polskiego urządzono szereg referatów, jak na przykład: prof. Leona Babińskiego pod tyt.: „Wzajemność w stosunkach prawa spadkowego z Rosją Sowiecką”, Posła Japońskiego w Polsce Min. N. Ito pod tyt.: „L'Extrême Orient et le droit international” (w języku francuskim), adw. Stanisława Tyłbora pod tyt.: „Polska a przyszła Konferencja rewizji prawa Autorskiego” (Bruksela 1936), prof. Władysława Woltera pod tyt.: „Zasada nullum crimen sine lege przed Trybunałem Haskim”, prof. Uniwersytetu Paryskiego Jean P. Niboyet pod tyt.: „Wpływ małżeństwa na narodowość (w języku francuskim).

Poza działalnością odczytową Oddział Polski uczestniczył w rozmaitych pracach centralnej organizacji International Law Association i zorganizował współpracę prawników polskich na Kongresie Budapeszteńskim, który się odbył we wrześniu 1934 r. — W Kongresie tym wzięła udział delegacja, złożona z 11 członków pod przewodnictwem Ministra K. Bertoniego. Poważny skład polskiej delegacji zapewnił udział Polaków we wszystkich posiedzeniach plenarnych i komisyjnych.

W nadchodzącym okresie Oddział zamierza kontynuować działalność odczytową, współdziałać z poszczególnymi komitetami w zakresie prac nad prawem międzynarodowym oraz zorganizować współpracę polskiej delegacji na Kongresie w Paryżu, który odbędzie się w Paryżu w drugiej dekadzie września 1936 r.

Zostali wybrani do Rady Oddziału: pp. Wicemin. Sprawiedliwości Stefan Sieczkowski (prezes), prof. dr. Juljan Makowski (wiceprezes), Konsul dr. Wacław Brun (skarbnik), adw. dr. Roman Kuratowski (sekretarz gen.), prof. Cezary Berezowski (zastępca sekretarza) oraz pp. prof. Leon Babiński, prof. Adam Chełmoński, prof. Ludwik Ehrlich, Prezes P. K. O. Henryk Gruberg, Sędzia S. N. prof. Jan Namitkiewicz, prof. Michał Rostworowski, mec. Szymon Rundstein i mec. Józef Witenberg.

8. STOWARZYSZENIE PRAWA MORSKIEGO

Sprawozdanie

W skład Zarządu Polskiego Stow. Prawa Morskiego wchodzi: 1. pp. prof. dr. Bronisław Hełczyński, Pierwszy Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego — jako prezes, 2. prof. Leon Bałbiński, radca prawny Ministerstwa Spraw Zagranicznych — jako wiceprezes, 3. prof. Stanisław Wróblewski, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, 4. inż. Leonard Możdżeński, dyrektor Departamentu Morskiego Min. Przemysłu i Handlu, 5. dr. Władysław Sowiński, radca prawny Ministerstwa Przemysłu i Handlu, 6. mec. Józef Witenberg, radca prawny Ambasady Polskiej w Paryżu — jako członkowie zarządu.

Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Prawa Morskiego zakomunikował o fakcie rozpoczęcia działalności tego Stowarzyszenia — Międzynarodowemu Komitetowi Morskiemu (Comité Maritime International) w Antwerpii, oraz Stowarzyszeniu Prawa Międzynarodowego (International Law Association) w Londynie. Organizacje te powitały w swych odpowiedziach w sposób serdeczny utworzenie polskiej placówki naukowej, mającej w swych zadaniach również i współpracę w dziedzinie unifikacji międzynarodowego prawa morskiego.

Powstanie Polskiego Stowarzyszenia Prawa Morskiego zostało notyfikowane przez Międzynarodowy Komitet Morski innym stowarzyszeniom narodowym, w wyniku czego Italskie Stow. Prawa Morskiego zwróciło się już w dniu 11 stycznia 1935 do naszego Stowarzyszenia z niektórymi zapytaniami, dotyczącymi instytucji obowiązującego prawa morskiego w Polsce, dając zarazem wyraz chęci ściślejszej współpracy z nami.

W międzyczasie, na skutek prośby Międzynarodowego Komitetu Morskiego zebrał Zarząd naszego Stow., opinię niektórych swych członków co do obecnego stanu, oraz możliwości ratyfikowania międzynarodowych konwencji morskich, dotyczących prywatnego prawa morskiego, podpisanych w Brukseli w latach 1924 i 1926. Wyniki ankiety zostały zakomunikowane wyżej wspomnianej organizacji. W ciągu następnego miesiąca r. 1935, a zwłaszcza pod koniec okresu sprawozdawczego, zostały projekty odnośnych ustaw ratyfikacyjnych przegłosowane przez polskie ciała ustawodawcze, wobec czego w niedługiej już zapewne przyszłości będzie mogło zakomunikować Polskie Stow. Prawa Morskiego organizacji międzynarodowej, z którą współpracuje, fakt przystąpienia Polski do wyżej wspomnianych konwencji i zrealizowania w ten sposób jeszcze jednego kroku na drodze unifikacji międzynarodowego prawa morskiego.

W r. 1935 odbyły się następujące referaty: p. mec. Wacława Szyszkowskiego „O umowie o pracę marynarzy” z koreferatem p. Dr. Bierowskiego p. t. „Wystawianie t. zw. czystych konosamentów wzajemian za rewery”, po których rozwinęła się żywa dyskusja. Wreszcie prof. Leona Babińskiego p. t. „Wpływ prawa morskiego na kodyfikację prawa lotniczego”. Na odczyt ten, oprócz członków Stow, przybyli również niektórzy członkowie Podkomisji Prawa Morskiego, wyłonionej przez Komisję Kodyfikacyjną, zabierając głos w bardzo ciekawej dyskusji, jaka się wyłoniła po odczycie.

W miesiącach letnich roku sprawozdawczego zajmowało się Stow, nasze kwestją ratyfikacji dwóch konwencji brukselskich, podpisanych jeszcze w r. 1910 o zderzaniu i niesieniu pomocy, oraz ratownictwie na morzu. Zarząd wymienił korespondencję zarówno z Komitetem Morskim, jakoteż z niektórymi członkami Stowarzystwa oraz z Dep. Morskim Ministerstwa Przemysłu i Handlu na ten temat.

Zarząd Stow, odbył w okresie sprawozdawczym trzy zebrania, na których załatwiono bieżące sprawy administracyjne, oraz ustalono tematy następnych zebrań naukowych. Na posiedzeniu Zarządu, odbytem dnia 25 listopada 1935 uchwalono zgłosić przystąpienie Stowarzystwa do Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucji Prawniczych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie.

Członków liczy Stowarzystwo 29.

9. TOWARZYSTWO PRAWNICZE I EKONOMICZNE W POZNANIU

Sprawozdanie

Dnia 19 maja 1936 odbyło się zwyczajne walne zebranie Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego w Poznaniu. Ze sprawozdania zarządu wynika, że towarzystwo posiada 103 członków i że rozwija się normalnie. Praca w towarzystwie odbywa się w dwóch sekcjach.

W sekcji prawniczej pod przewodnictwem b. prezesa Sądu Okręgowego *Ludwika Wyrzykowskiego* wygłoszono w ubiegłym roku sprawozdawczym 7 wykładów. Naczelnik *Jerzy Drobnik* mówił o „Światopoglądzie Hitlerizmu i jego stosunków do prawa”; prof. *Józef Jan Bossowski* wygłosił dwa wykłady, jeden na temat „Nowych kierunków prawa karnego w Niemczech”, a drugi o „Nowościach utrojowych i karno-procesowych w Rzeszy Niemieckiej”; prof. *Antoni Peretiatkowicz* omówił „Nową konstytucję polską”; prof. *Bronisław Stelmachowski* mówił o „Pracach kodyfikacyjnych nad małżeńskim prawem majątkowym” a Główny Komendant Po-

licji Województwa Śląskiego *Żółtaszek* z Katowic miał wykład o „Istocie zarządzenia policyjnego”; wreszcie sędzia Sądu Najwyższego prof. *Emil Rappaport* z Warszawy mówił na temat „Kodeks karny z 1932 r. a nowa Konstytucja (Neounitaryzm jako wyraz współczesnej myśli prawniczej w Polsce)”.

Po sprawozdaniu zarządu i komisji rewizyjnej i przeprowadzeniu dyskusji nad całokształtem zagadnień połączonych z pracami towarzystwa dokonano wyboru władz towarzystwa na rok następny. Prezesem towarzystwa wybrano ponownie prof. *Bronisława Stelmachowskiego*. Zarząd składający się z 12 członków wybrano ten sam, uzupełniając go wyborem *Stefana Kałamajskiego* w miejsce zmarłego prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej *Seweryna Samulskiego*, którego zasługi wobec rozwoju towarzystwa prezes tegoż towarzystwa na walnym zebraniu podkreślił, tudzież wyborem prokuratora *Gustawa Lipsza* w miejsce ustępującego z powodu choroby em. wiceprezesa Sądu Apelacyjnego *dr. Kazimierza Jaroszewicza*. Zarząd towarzystwa składa się więc z następujących członków: 1. Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu *Cezary Szyszko*; 2. prof. *Antoni Peretiatkowicz*; 3. prof. *Edward Taylor*; 4. prof. *Stefan Zaleski*; 5. pro. *Marcin Nadobnik*; 6. prezes Sądu Okręgowego w Poznaniu *Marjan Kórnicki*; 7. em. prezes Sądu Okręgowego w Poznaniu *Ludwik Wyrzykowski*; 8. prokurator *Czesław Lipsz*; 9. starszy radca Prokuratorji Generalnej *dr. Jan Paruszewski*; 10. prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu *Stefan Kałamajski*; 11. mecenas *dr. Stanisław Celichowski*; 12. redaktor *dr. Marjan Chełmikowski*. — Bibliotekarką towarzystwa jest mgr. praw. *Marja Zakrzewska-Bilska*.

10. ZE ZWIĄZKU ADWOKATÓW POLSKICH

W dniach 9 i 10 maja odbywało się we Lwowie posiedzenie Zarządu Głównego Związku Adwokatów Polskich przy udziale delegatów z Krakowa, Lwowa, Torunia i Warszawy.

Przedmiotem obrad była m. i. sprawa wprowadzenia sądownictwa administracyjnego pierwszej instancji w myśl uchwały Sejmu, który uchwalił wstawienie w budżet najbliższy, kredytu przeznaczanego na urządzenie tych sądów. Zreferowanie tej sprawy, która ma niezwykle doniosłe znaczenie zarówno dla społeczeństwa jak i adwokatury, powierzono Oddziałowi toruńskiemu ze względu na doświadczenie z sądami administracyjnymi byłej dzielnicy pruskiej.

Następnie omawiano szczegółowo sprawę obrony polskośći w adwokaturze, stwierdzając konieczność utrzymania wpływu i zna

czenia żywiołu polskiego w adwokaturze oraz powzięto uchwałę, że w interesie utrzymania i wzmocnienia polskości, niezbędne jest zrzeszenie wszystkich adwokatów-polaków w Związku Adwokatów Polskich.

Prócz całego szeregu spraw administracyjnych uchwalono przeniesienie siedziby Zarządu Głównego Z. A. P. ze Lwowa do Warszawy, gdzie w jesieni b. r. odbędzie się uroczysty obchód 25-lecia istnienia Związku, połączony ze Zjazdem wszystkich członków Związku.

Obrazy poprzedziło nabożeństwo żałobne za duszę niedawno zmarłego ś. p. Artura Tilla, w którym wzięli udział wszyscy delegaci.

Na dorocznym Zgromadzeniu Walnem Zarządu Głównego Związku Adwokatów Polskich, odbytem we Lwowie dnia 10 maja 1936 r. wybrano Zarząd Główny Związku Adwokatów Polskich na rok 1936/37 w następującym składzie:

Prezes: Cezary Ponikowski (Warszawa); wiceprezesi: Bruno Blumenfeld (Lwów), Jan Kręglewski (Poznań), Leon Nowodworcki (Warszawa), Stanisław Rowiński (Kraków); członkowie: Karol Stach (Katowice), Feliks Borowczyk (Nowy Sącz), Stanisław Kalinowski (Lublin), Karol Argasiński (Lwów), Tadeusz Janiszewski (Lwów), Kazimierz Łaz (Lwów), Bolesław Wróblewski (Lwów), Stefan Dembiński (Poznań), Bolesław Jagielski (Poznań), Stefan Michałek (Toruń), Bolesław Bielawski (Warszawa), Adam Chełmoński (Warszawa), Ludwik Domański (Warszawa), Antoni Jurkowski (Warszawa), Zygmunt Nagórski (Warszawa), Jan Podkomorski (Warszawa), Wacław Szumański (Warszawa), Mieczysław Engiel (Wilno).

11. SPRAWY ORGANIZACYJNE I PERSONALNE

1. P. Minister W. R. i O. P. rozp. z 26. III. 1936 zniósł katedrę prawa państwowego i międzynarodowego oraz katedrę prawa międzynarodowego i politycznego na Wydziale Prawa U. J. P. w Warszawie. W ich zaś miejsce utworzył katedrę prawa państwowego i katedrę prawa międzynarodowego publicznego-

2. Profesorami zwyczajnymi mianowani: Dr. Tadeusz Grodyński, doc. U. J. i wiceminister skarbu, na U. J. w Warszawie (skarbowość); Dr. Tomasz Lulek, prof, nadzw. U. J. w Krakowie (skarbowość); doc. Kazimierz Przybyłowski, prof, nadzw. U. J. K., na U. J. K. we Lwowie (prawo cywilne).

3. Profesorem tytularnym mianowano dr. Zygmunta Sarną, doc. U. J. i zast. dyr. Szkoły Nauk Politycznych w Krakowie, na U. J. w Krakowie (prawo międzynarodowe).

4. Zatwierdzone habilitacje: dr. Władysław Namysłowski, doc. historii praw południowo-słowiańskich, na U. J. K. we Lwowie; dr. Aleksy Wakar, doc. ekonomji na S. G. H. w Warszawie.

5. Prof. Antoni Peretiatkowicz został wybrany rektorem Uniwersytetu Poznańskiego na lata 1936/39.

12. FUNDUSZ WYDAWNICZY „RUCHU”

Na fundusz wydawniczy „Ruchu” złożyli:

Poznańskie Ziemstwo Kredytowe	750 zł
Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego	350 „
Tow. Prawn.-Ekon. w Poznaniu	300 „
Centropapier	150 „
Akwawit	100 „
Izba Przemysłowo-Handlowa w Katowicach	100 „
X. St. Wacławik z Zawiercia	5 „

Zwracamy się do wszystkich przyjaciół naszego pisma z usilną prośbą o poparcie przez pozyskiwanie nowych prenumeratorów jak również przez zasilanie „Funduszu Wydawniczego”. Wszelkie kwoty składane na fundusz wydawniczy „Ruchu” (P. K. O. 201 346), będą na tem miejscu ogłaszane.